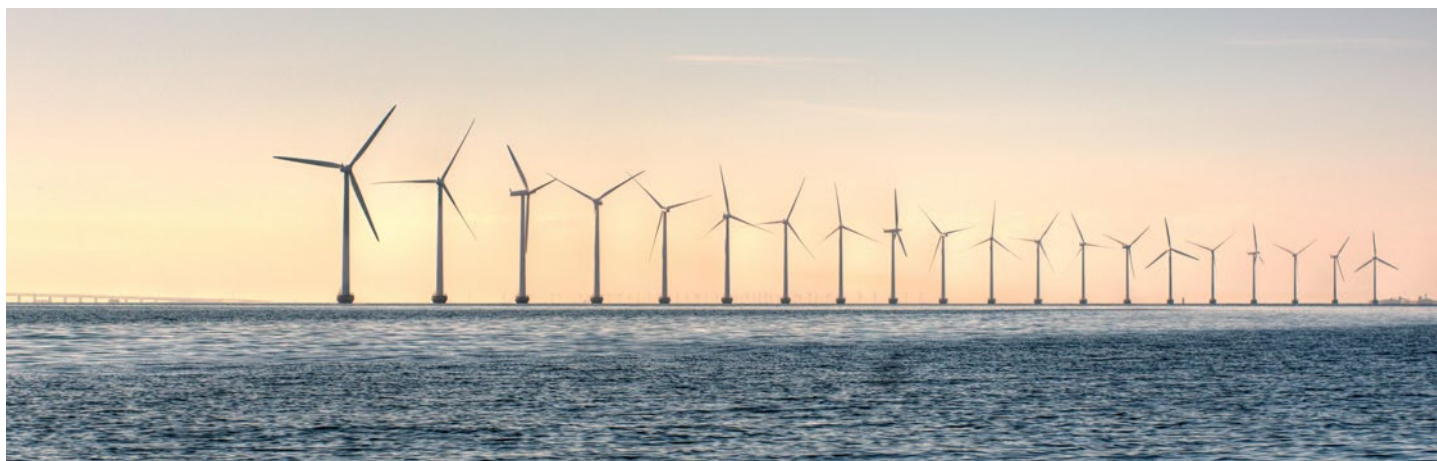

FOLKETINGETS EU-OPLYSNING

Christiansborg
1240 København K
telefon 3337 3337
euopl@folketinget.dk
www.eu.dk

NOVEMBER 2018

Klima og EU i verden

EU'S FREMTID VEDRØRER ALLE BORGERE I DANMARK – PÅ TVÆRS AF GENERATIONER. DERFOR SKAL VI TALE OM, HVAD VI VIL MED EU – OGSÅ NÅR VI IKKE SKAL STEMME OM EU. DEBATTEN HAR ALDRIG VÆRET MERE AKTUEL END NU, HVOR EUROPA OPLEVER STORE OG NYE UDFORDRINGER.

Der er heldigvis mange muligheder for at forme vores fælles fremtid. Derfor ønsker Folketinget at gå i dialog med et bredt udsnit af danskere for at modtage forslag, ideer og gode råd. Det vil gøre politikerne bedre rustet til at tage diskussionen med andre landes folkevalgte.

Dialogen med danskerne skal være nærværende - for politik handler om mennesker. Så debatten må ikke bare handle om bureaukrati, institutioner og proces. Den skal handle om danskernes holdninger til en virkelighed, der er tæt på vores liv og hverdag.

Ved fem arrangementer rundt omkring i Danmark i efteråret 2018 møder politikerne danskerne til en snak om en række vigtige emner, der vedrører os alle.

De første fire møder handlede om:

- Klima og EU i verden
- Hvordan bruger EU pengene?
- EU og vores sikkerhed
- Hvordan påvirker EU vores økonomi og velfærd?

Input fra disse møder er bragt videre til en folkehøring om fremtidens EU med 400 deltagere, hvor folketingspolitikere mødes for at samle at samle inspiration og viden om, hvad danskerne mener.

Danskerne, der deltager i arrangementerne, er udvalgt af et analyseinstitut, så de udgør et repræsentativt udsnit af den danske befolkning.

I sidste ende giver det repræsentative udvalg af danskere regeringen en folkelig stemme og forslag til handling, som politikerne kan tage med, når forhandlingerne om EU's fremtid føres i Bruxelles og andre steder i Europa.

Se mere om debatten om fremtidens EU på www.eu.dk

EU i verden

Udviklingen i verden omkring os går stærkt. Storbritannien er på vej ud af EU. USA er en allieret, som overvejer sit internationale engagement. Rusland optræder aggressivt i Ukraine. Kinas politiske og økonomiske rolle styrkes. Migration, klimaforandringer, frihandel og globale virksomheders rolle er nogle af de udfordringer, som påvirker EU og Danmark.

Hvad skal EU i Afrika?

Kinesiske virksomheder bygger veje og broer for penge, som afrikanerne låner af Kina. Kinas handel med Afrika vokser. Kineserne investerer i fabrikker og miner. De henter f.eks. kobber i Zambia og olie i Nigeria. Kina ser flere fordele ved forretninger i Afrika:

- Arbejdskraften er billig.
- Der er råstoffer (olie, mineraler).
- Flere afrikanere får råd til at købe kinesiske produkter.
- Afrikanske lande stiller ofte få krav til miljø og arbejdsvilkår.

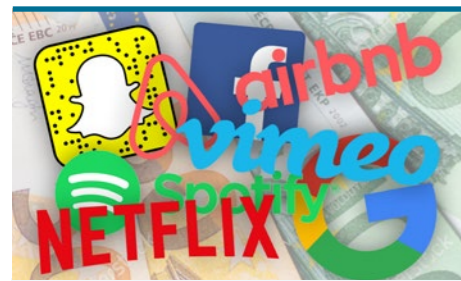
EU handler også med Afrika. Mange i Afrika er glade for flere handelspartnere. EU ønsker at fokusere sit samarbejde med Afrika om at forhindre migration og fremme menneskerettigheder, demokrati, uddannelse og sundhed i Afrika.

EU donerede i 2017 over 36 mia. kr. til udviklingshjælp i Afrika. Bistanden fra de enkelte EU-lande kommer oveni.

Globale virksomheder og skat

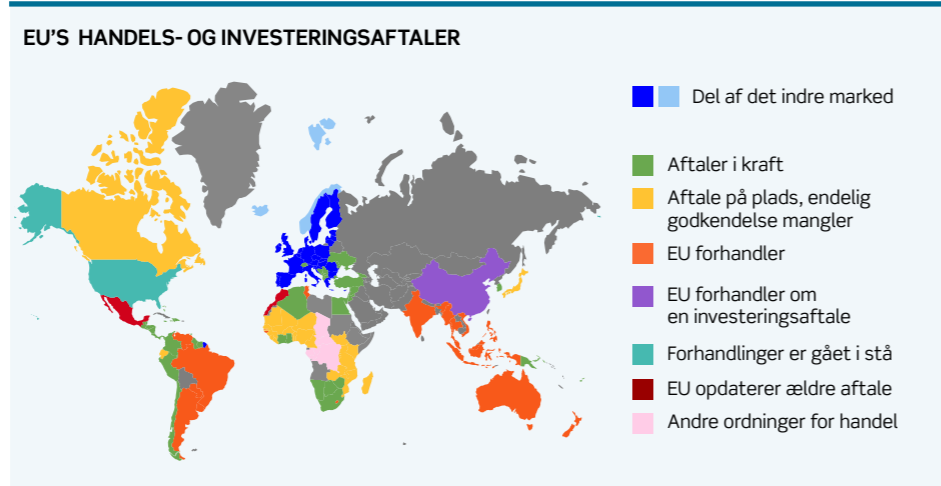
Store multinationale selskaber kan vælge, hvor de placerer deres overskud, og dermed hvor de betaler skat. F.eks. betaler Burger King, Philips og Aldi ikke selskabsskat i Danmark, fordi de ikke har et overskud i Danmark. Dette er lovligt.

En særlig udfordring er digitale firmaer som Facebook, fordi skattereglerne ikke er indrettet til de ydelser, disse firmaer leverer.

Tilsammen betalte 25 af de største digitale virksomheder (Spotify, Netflix, Google, Facebook, Airbnb, Snapchat, Vimeo m.fl.) i alt 109,6 mio. kr. i selskabsskat i Danmark i 2015.

Danfoss betalte 2½ gange mere, nemlig: 277,5 mio. kr.

EU-Kommissionen har derfor foreslået en skat på digital aktivitet – det vil sige en skat på det overskud, Google f.eks. får ved annonce-salg, når du googler dig frem til dine nye sneakers.

Sådan beskatter vi ikke normalt. Normalt beskatter vi der, hvor varen produceres. Men Google producerer jo ikke nogen varer.

Hvis alle virksomheder – også de, der sælger almindelige varer – skal betale skat der, hvor salget sker, vil et eksportland som Danmark miste mange skatteindtægter. Det kan betyde færre penge til skoler og hospitaler.

VETORET PÅ SKAT

Når EU lovgiver om skat, gælder der enstemmighed. Det betyder, at hvert land kan nedlægge veto. Luxembourg, Holland eller Irland, der fungerer som skattely, kan altså bremse forslag, der skal sikre åbenhed og bekæmpe skatteunddragelse. EU-landene vogter over deres suverænitet. Derfor vil de ikke opgive varetøret.

Handelskrig?

Præsident Trump indfører højere told på importeret stål for at beskytte den amerikanske stålindustri. EU, Kina og Tyrkiet svarer igen med told på amerikanske varer. Men EU vil hellere gå den modsatte vej og forhandler handelsaftaler på livet løs. Nogle af EU's nye aftaler er med Canada og Japan.

HVAD GØR EN HANDELSAFTALE?

- Fjerner eller sænker told på varer, så de bliver billigere.
- Virksomheder får mulighed for at byde ind på offentlige kontrakter. Det kan være at køre ambulance eller bygge en skole.
- Sætter standarder for arbejdsvilkår.
- Åbner markedet for tjenesteydelser.
- Fastsætter regler og standarder, f.eks. godkendelse af lægemidler og sikkerhedsudstyr i biler.

Klima - en global udfordring

Jordens klima forandrer sig. Det har det altid gjort, men forskning viser, at drivhusgasser fra menneskenes aktiviteter er med til at få temperaturen på jorden til at stige. Det betyder mere ekstremt vejr – flere skybrud nogle steder, mere tørke andre steder. Problemet er globalt. Men hvordan finder vi løsninger?

Global aftale om klima

I 2015 indgik 196 lande i FN en klimaafnale – Paris-aftalen. Landene er enige om at begrænse den globale temperaturstigning til under 2 grader i forhold til temperaturen før industrialiseringen. Hvert land skal fremlægge mål og en plan for, hvordan de vil begrænse udledningen af drivhusgasser.

I 2017 meddelte præsident Trump, at USA vil trække sig fra Paris-aftalen. Trump mener, at aftalen koster amerikanske arbejdspladser.

EU har på vegne af Danmark og de andre EU-lande sat ét samlet mål for CO₂-udledninger. Det er så fordelt mellem EU-landene gennem EU's egne forhandlinger.

DRIVHUSGAS

- Drivhusgasserne virker som en slags isolerende lag i atmosfæren og holder jorden varm.
- De vigtigste drivhusgasser er vanddamp (H₂O), kuldioxid (CO₂), metan (CH₄) og lattergas (N₂O).

EU har også vedtaget andre regler, der skal hjælpe på klimaforandringer, f.eks. udfasning af glødepærer og energimærkning af køleskabe.

Den samlede mængde af CO₂-udledning i EU er siden 1990 faldet med 24,4 %

EU'S KLIMAPOLITIK

EU har fastsat energi- og klimamål for 2030 og frem mod 2050. For 2030 er de tre mål:
 1) EU skal reducere CO₂-udledningerne med 40 %
 2) EU skal øge andelen af energiforbruget i EU fra vedvarende kilder som f.eks. sol, vand og vind til 27 %
 3) EU skal forbedre effektiviteten af sit energiforbrug med 27 % (f.eks. gennem bedre isolering af bygninger).

Danmarks klimapolitik

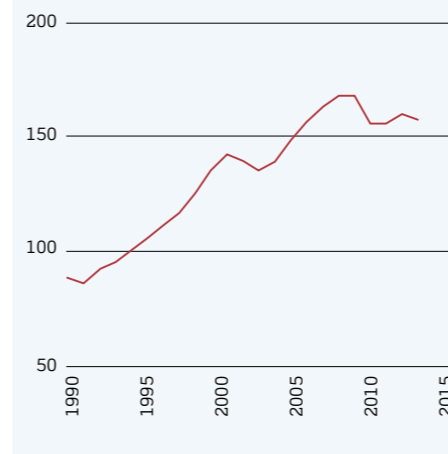
I Danmark er der også fokus på at begrænse CO₂-udledningen. Senest har alle politiske partier på Christiansborg i juni 2018 indgået en energiaftale om bla.:

- Investeringer i havvindmøller
- Lavere afgifter på el
- Modernisering af varmesektoren

Fly udleder CO₂

Før 1990 var det dyrt at flyve, fordi der var statsmonopoler på flyselskaber og indviklede aftaler mellem enkeltlande. EU liberaliserede gradvist flytrafikken i Europa omkring 1990. Det skabte muligheder for nye lavprisselskaber som Virgin, EasyJet og RyanAir. Priserne på flybilletter faldt, og flere mennesker fløj oftere og på længere ruter.

STIGNINGEN I CO₂-UDELEDNING FRA FLY I EUROPA 1990-2014 (MIO. TON)

Bedre fly og bedre brændstof betyder, at stigningen af CO₂-udledninger er lavere end stigningen i antallet af passagerflyvninger i perioden 2005-2014.

Ingen moms og skat

I dag beskattes brændstof til internationale flyvninger ikke. Det skyldes en gammel international aftale indgået i Chicago i 1944. Man betaler heller ikke moms af internationale flybilletter i EU.

Foto: Shutterstock

Hvert år udleder vi i Danmark 3,810 mio. ton CO₂, når vi flyver. Det svarer til 1,1 ton pr. år pr. dansker.

Hvor meget CO₂ koster en flyvetur?

Hvis du har fløjet en tur frem og tilbage til Thailand, har du udledt 4 ton CO₂. Vil du gøre skaden god igen, skal du:

- undlade at spise 89 kg oksekød
- lade bilen stå og i stedet tage cyklen 33.000 km
- droppe at købe 200 kg tøj

Er teknologien en løsning?

Nogle håber, at ny teknologi kan hjælpe med at løse klimaudfordringerne. Et eksempel på det, der kaldes geo-engineering, er et anlæg med roterende vifter, som sender luften gennem et filter. Et absorberende stof i vingen udskiller CO₂ fra luften, så man ender med ren CO₂, der kan opmagasineres.

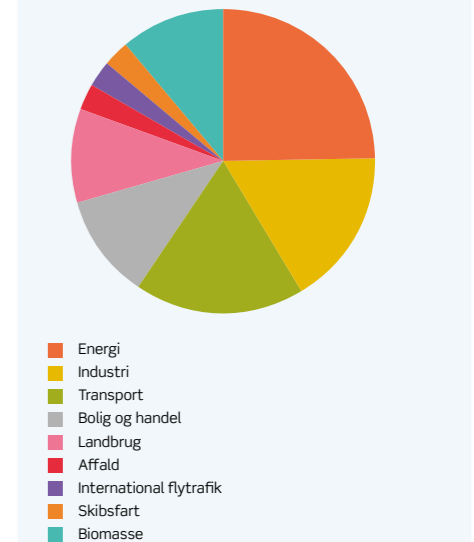
Et andet eksempel er at sende meget små svovlpartikler (aerosoler) op i stratosfæren 20-30 km over jordoverfladen, som kan reflektere solens stråler tilbage og på den måde køle jorden.

Nogle er bekymrede for uforudsete effekter, når man manipulerer med klodens økosystem. Og forskere siger, at ingen af de teknologier,

der er under udvikling, kan løse udfordringen med global opvarmning alene.

Andre igen mener, at med kombinationen af teknologisk udvikling, nye fødevarer (f.eks. insekter) og ny planlægning af byer kan vi begrænse klimaforandringerne og tilpasse os til ændrede vilkår på kloden.

HVOR MEGET DRIVHUSGAS PER SEKTOR?

Legend for the pie chart: Energi (orange), Industri (yellow), Transport (green), Bolig og handel (grey), Landbrug (pink), International flytrafik (purple), Skibsfart (red), Biomasse (light blue).

Dilemmaer

NÅR POLITIKERE DISKUTERER OG TRÆFFER BESLUTNINGER OM KLIMA OG EU'S ROLLE I VERDEN, STÅR DE OFTE I NOGLE SVÆRE DILEMMAER SOM F.EKS. :

1 Hvem har ansvaret for at begrænse klimaforandringer? Nyttet det noget, at du dropper kød, flyrejser og går i genbrugstøj, hvis andre ikke gør? Omvendt – kan vi og klimaet vente på, at politikerne på Christiansborg og i Bruxelles når til enighed om regler og love, der får både erhvervsliv og borgere til at handle bæredygtigt?

2 Skal EU sætte høje mål for, hvor meget CO₂ EU-landene må udlede – også selvom andre globale spillere som USA, Rusland og Indien ikke gør det? Risikerer vi at tabe vækst og jobs ved at gå foran i kampen mod klimaforandringer? Eller er det en fordel at være først med klimavenlig teknologi, som senere kan eksporteres til andre?

3 Det er blevet meget billigere at flyve, bl.a. fordi EU har liberaliseret markedet for flytransport. Det har bidraget til en stigning i flytrafikken og dermed en stigning af CO₂-udledning fra fly. Bør EU lægge afgifter på brændstof eller indføre moms på billetter, så det igen bliver dyrere at flyve?

4 Hvordan får vi store multinationale selskaber til at betale skat i Danmark? Er det en opgave for EU? Er vi villige til at lade EU bestemme over vores skattepolitik eller er skat grundlæggende en national opgave? Eller er EU for snævert et forum – kan udfordringen kun løses globalt?

5 EU giver udviklingsbistand til Afrika for at fremme menneskerettigheder, demokrati og undgå migration. Alt imens investerer Kina massivt i fabrikker og infrastruktur i Afrika, og USA engagerer sig mindre i Afrika. Men hvad er kloge, og hvad er bedst for Afrika? Skal Europa i højere grad handle og gøre forretninger i Afrika og så slække på vores krav om demokrati og menneskerettigheder, eller er det tværtimod vigtigt at udbrede disse værdier?

6 USA indfører højere told på f.eks. stål for at beskytte egne virksomheder. EU går den modsatte vej og forhandler handelsaftaler på livet løs. Men hvad gør os egentlig rigere? Og hvad vil vi med handelsaftalerne? Skal de kun gøre os rigere – eller ønsker vi mindre global ulighed og højere globale standarder for miljø, fødevarer, sundhed, arbejdsvilkår og produktsikkerhed?

Foto: Shutterstock

FIND MERE INFORMATION OM EU I VERDEN OG KLIMA PÅ WWW.EU.DK

